

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Resp. Deus est omninò immurabilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

potè majora & majora in infinitum, illique, eodem prorsus modo permanens, intimè adesse, quàm si revera extra cœlos extensio incorporea, penetrabilis, & interminata existeret, in eaque tota Deus quasi diffusus & extensus esset.

ARTICULUS VI.

Utrum Deus sit immutabilis.

RESPONSIO.

DEUS est omnino immutabilis. S. Thomas q. 9. art. 1.

Prob. 1. Ex Scriptura, Nam dicitur Malach. c. 3. *Ego Dominus, & non mutor*, Num. c. 23. *Non est Deus quasi homo, ut mentiatur, nec ut Filius hominis, ut mutetur*. Plal. 101. *Sicut opertorium mutabis eos (cœlos) & mutabuntur. Tu autem idem ipse es*. Et Jacobic. 1. *Apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio*. Quæ verba Scripturæ generalia sunt, & generaliter accipienda. 2. Ex Symbolo Nicæno, ubi contra Arianos dicitur: *Eos autem, qui dicunt... vel creatum, vel mutabilem, vel convertibilem Filium Dei, anathematizat Catholica & Apostolica Ecclesia*.

Nota obiter. Arianos inter & Patres Ephesinos conveniebat, Deum esse prorsus immutabilem. Unde Ariani asseriebant Filium Dei esse mutabilem, quia volebant eum esse creaturam. E contra Ephesini Patres definiunt Filium Dei immutabilem esse, quia sentiunt eum esse Deum verum de Deo vero, genitum, non factum, consubstantialem Patri. 3. Ex Conc. Later. IV. c. Firmiter, ubi expressè definitur Deum esse incommutabilem. 4. Ex S. Augustino, lib. 5. de Trinitate c. 2. ubi probat esse maxime Deo convenire, quia Deus est omnino incommutabilis. *Et quis magis est, inquit, quàm ille, qui dixit famulo suo Moysi: Ego sum qui sum; & dices filiis Israel: Qui est, mihi sit me ad vos. Sed alia que dicuntur essentie sive substantie, capiunt accidentia, quibus in eis fiat vel magna vel quantacunque mutatio. Deo autem aliquid ejusmodi accedere non potest, & ideo sola est incommutabilis substantia vel essentia, que Deus est, cui profecto ipsum esse, unde essentia nominata est, maxime ac verissime competit. Quod enim mutatur, non servat ipsum esse; & quod mutari potest, etiam si non mutetur, potest quod fuerat non esse: ac per hoc illud solum, quod non tantum non mutatur, verum etiam mutari omnino non potest, sine scrupulo occurrit, quod verissime dicatur esse.*

Prob. 4. Ratione. Quia immutabilitas est perfectio simpliciter simplex; & si Deus esset mutabilis, posset cogitari aliquid melius Deo. Præterea, si Deus mutari posset, vel posset secundum existentiam, vel secundum formam substantialem, vel secundum formas accidentales, vel secundum locum, vel secundum intellectum, vel denique secundum voluntatem. Atqui nihil horum dici potest. Non primum. Quia Deus habet summam necessitatem existendi, & ita transire non potest ab esse ad non esse. Non secundum. Quia Deus non est compositum substantiale; cum summæ sit simplicitatis, cui omnis compositio realis repugnat. Non tertium. Quia Deus non est capax accidentium, ut dicit S. Augustinus loco proximè laudato: cum enim sit actus purissimus, ac proinde expers omnis potentialitatis & perfectibilitatis realis, se ipso, hoc est, sua simplicissima substantia est, quicquid est. Non quartum. Quia cum Deus sit immensus, & ita habeat intinsecam præsentiam interminatam, vi cuius, eodem semper modo se habens, summa necessitate adesse pluribus & pluribus in infinitum locis, si plura & plura in infinitum producerentur, non posset transire de loco in locum. Non quintum. Quia Deus est illimitatus in genere intelligentis: hoc enim est de conceptu entis, quo nihil melius cogitari potest: proindeque ab æterno & pro æterno summè completus & determinatus est, ad cognoscendum quicquid cognoscit, sive necessario, sive contingenter. Ergo, quicquid cognoscit, ab æterno, & pro æterno cognoscit uno & eodem actu planè invariabili.

Non denique sextum. Pro quo nota, Mutatio se-

Simonne Theol. Tom. I.

cundum voluntatem duplex est. Prima consistit in simplici vicissitudine volitionum, quarum una alteri succedit sine ulla oppositione & contrarietate, ut cum modò unum, modò aliud objectum volo. Secunda consistit in successione volitionum inter se contrariarum, ut cum jam volo aliquid, quod antea nolebam in iisdem circumstantiis. Atqui neutra mutatio cadit in Deum. Ergo, &c. *Probatur subsumptum.* 1. Autoritate S. Augustini, lib. 12. Confess. c. 15. *Num dicetis, inquit, falsa esse, que mihi veritas voce forti in aurem interiorē dicit de vera æternitate creatoris, quod nequaquam ejus substantia per tempora varietur, nec ejus voluntas extra ejus substantiam sit? Unde non eum modo velle hoc, modo vel le illud, sed semel, & simul, & semper velle omnia, que vult; non iterum & iterum, neque nunc ista, nunc illa, nec velle postea quod nolebat, aut nolle quod prius volebat: quia talis voluntas mutabilis est, & omne mutabile æternum non est. Deus autem noster æternus est.* 2. Ratione, quam verbis laudatis suggerit S. Augustinus. Si voluntas divinā transire potest de uno actu ad alium, sive disparatum, sive contrarium, & ita potest mutari, substantia divinā mutabilis est. Nam voluntas divinā est realiter ipsa substantia divinā. Fallum conf. Ergo, &c. *Prob. min.* Nam si substantia divinā mutabilis esset, æterna non esset: omne enim mutabile æternum non est. Fallum conf. Nam Deus noster æternus est. Quod autem assumit S. Doctor, nullum scilicet mutabile æternum esse, probatur ex eo, quòd illud solum æternum sit, quod habet summam necessitatem existendi, & summā existendi necessitas cadere non possit in rem variabilem: cum summā existendi necessitas conciliari non possit cum ulla imperfectione.

Præterea, vicissitudo volitionum vel fit cum oppositione & contrarietate actuum, vel non fit. Si primum: volens inconstans est, vel ignorans. Nam qui modò vult aliquid, quod antea nolebat, vel vult ob rationem antea ignoratam, aut saltem nunc melius cognitā, & talis ignorantia notam incurrit; vel vult sine ulla ratione de novo cognita, aut saltem melius cognita, & talis inconstantia reus est. Si secundum: volens non habet nisi limitatam facultatem cognoscendi & volendi: nam nos aliud & aliud successive volumus, quia multa simul cognoscere & velle non possumus. Atqui Deus neque ignorantia neque levitatis capax est, & habet illimitatam facultatem volendi, sicut & cognoscendi; proindeque ab æterno & pro æterno summè completus est ad simul volendum & nolendum, quicquid vult & non vult. Ergo, &c.

Obj. 1. Deus transit ab uno statu ad alterum: nam de non creante fit creans. Ergo mutatur. R. negando ant. Nam non transit ab uno statu ad alterum, nisi incipiat aliter se habere in se, quàm se habebat antea. Deus autem nunquam incipit aliter se habere in se, quàm antea se habebat. Præterea, omne quod transit ab uno statu ad alterum, movetur; *Et omne, quod movetur, ait S. Thom. art. citato in O. motu suo aliquid acquirit, & pertingit ad illud, ad quod prius non pertingebat.* Deus autem, cum sit infinitus, comprehendens in se omnem plenitudinem perfectionis totius esse, non potest aliquid acquirere, nec extendere se in aliquid, ad quod prius non pertingebat. Unde nullo modo sibi competit motus, nec proinde transitus ab uno statu ad alterum.

Ad prob. ant. R. dist. Deus de non creante fit creans, novam aliquam perfectionem acquirendo, & in se recipiendo, N. Præcisè dando aliquid, nempe esse creaturæ, C. Undè cum Deus de non creante fit creans, non ipse, sed creatura mutatur, nec ipse incipit aliter se habere in se, sed creatura; & ita tunc, non Deus, sed creatura transit ab uno statu ad alterum, minùs tamen propriè loquendo, nempe à non esse ad esse.

Dices. Creare est perfectio. Ergo cum de non creante Deus fit creans, acquirit novam perfectionem, quam non habebat antea, proindeque transit ab uno statu ad alterum, & mutatur. R. Creationem posse considerari dupliciter: respectivè scilicet ad Deum, & respectivè ad creaturam. Primo modo considerata, non est perfectio, sed actus perfectionis infinite, nempe omnipotentia, quæ actu suo non se ipsam, sed creaturam movet, &

B 3 ita

ita actu suo non se ipsam perficit, sed creaturam, movendo illam à non esse ad esse. Unde creatio secundo modo considerata, est motus, cuius terminus est aliqua perfectio acquirenda, non Deo, sed creaturæ: cum Deus per creationem ad nihil pertingat, ad quod antea non pertingebat, sed præcisè creaturam à non esse transferat ad esse. Unde creatio nec est perfectio, nec motus ad perfectionem, respectivè ad Deum: respectivè verò ad creaturam, non est quidem perfectio, sed motus ad perfectionem, nempe ad esse. Ex his apparet, non Deum, sed creaturam moveri & perfici per creationem; & ita cum Deus de non creante sit creans, non Deum, sed creaturam mutari.

Dices. Creatio est intrinseca Deo: nam cum Deus de non creante sit creans, sit realiter & intrinsecè creans. Ergo, &c. *R.* negando ant. Nam creatio est motus: motus autem non est in movente, sed in mobili. Unde creatio non in Deo, sed in creatura suo modo recipitur.

Ad prob. Ant. R. cum Deus de non creante sit creans, fieri verè & realiter creantem, quia tunc verè & realiter dat esse creaturæ; at non fieri intrinsecè creantem, quasi recipiat in se formam aliquam, per quam formaliter denominetur creans; nam nihil recipit: quanquam aliquo sensu dici possit intrinsecè creans, quando creat, quatenus dat esse creaturæ per virtutem sibi maximè intrinsecam, nempe omnipotentiam suam: quod ad rem presentem nihil attinet. Deus igitur eodem prorsus modo permanens incipit creare, & ita de non creante sit creans absque ulla sui mutatione. Quod autem hic dictum est de creatione, facile aptabitur cuilibet alteri actioni Dei ad extra.

Obj. 2. Deus potest acquirere novas denominationes relativas. Nam v. g. producto mundo, de non domino factus est dominus rerum omnium creaturarum. Ergo mutari potest. *R.* neg. conseq. Ratio negandi est, quia ut Deus novas illas denominationes relativas acquirat, necesse non est, ut fiat aliqua mutatio in substantia divina, acquirente scilicet novam aliquam perfectionem, quam antea non habebat, sed sufficit sola mutatio facta in creatura. Sic respondet S. Augustinus, lib. 5, de Trin. c. 16. ubi postquam exposuit difficultatem, quæ nobis objicitur, sic eam resolvit: *Nummus cum dicitur pretium, relativè dicitur, nec tamen mutatus est, cum esse coepit pretium; neque cum dicitur pignus, & si qua sunt similia. Si ergo nummus potest nulla sui mutatione toties dici relativè, ut neque cum incipit dici, neque cum desinit, aliquid in ejus natura vel forma, qua nummus est, mutationis fiat; quanto facilius de illa incommutabili Dei substantia debemus accipere, ut ita dicatur relativè aliquid ad creaturam, ut quamvis temporaliter incipiat dici, non tamen ipsi substantia Dei accidisse aliquid intelligatur, sed illi creaturæ, ad quam dicitur?*

Deus itaque nulla sui mutatione novam denominationem relativam acquirat, putà denominationem domini, producta creatura; & producta creatura, hoc ipso Deo, eodem semper modo se habens in se, sit dominus creaturæ productæ; sicut destructa creatura, hoc ipso Deo, eodem semper modo se habens, desinit esse dominus creaturæ destructæ. Unde ut Deus acquirat denominationem domini, requiritur & sufficit, ut creatura transeat à non esse ad esse: sicut ad hoc ut hanc denominationem amittat, requiritur & sufficit, ut creatura transeat ab esse ad non esse. Ergo ut Deus acquirat, vel amittat denominationem relativam domini, requiritur & sufficit sola mutatio facta in creatura.

Nec dic Deum jus aliquod acquirere per productionem creaturæ, & illud amittere per ejus destructionem. Nam jus divinum in creaturam est summa potestas disponendi modo ceteris attributis divinis congruenti, de rebus quibuscumque creatis, ex hypothesi quod existant. Quæ potestas est perfectio increata, æterna, invariabilis, utpotè summa necessitate Deo conveniens, tanquam supremo Enti, & solam creaturarum possibilitatem supponens. Unde semper manet omnino eadem, sive creaturæ existant, sive non; nec quidquam ei additur per productionem creaturarum, sed tantum ponitur subiectum, in quod exerceri possit; sicut nec ei detrahatur

quidquam per creaturarum destructionem; sed tantum subiectum, in quod exerceri possit, tollitur.

At inquit. Denominatio relativa domini dicit aliquid supra jus illud æternum & invariabile. Non nisi perfectionem aliquam intrinsecam Deo, & ipsi advenientem, cum incipit esse dominus. Ergo mutatur, cum incipit esse dominus. *R.* denominationem relativam domini supra jus divinum in creaturam, nihil aliud dicere, quam habere subiectum, in quod jus illud exerceri possit. Hinc Deus, producta creatura, incipit esse dominus, quia incipit habere subiectum, in quod jus suum exercere potest; & destructa creatura, desinit esse dominus, quia desinit habere subiectum, in quod jus suum exercere potest. Incipit ergo & desinit esse dominus, nulla sui mutatione; quia incipit, nihil recipiendo, & desinit, nihil amittendo, sed sola creatura recipit, vel amittit esse; & ita Deus incipit, vel desinit esse dominus per solius creaturæ mutationem.

Porro Deus, sicut denominationes relativas, ita & absolutas acquirere potest, nulla sui mutatione. Sic de non homine fit homo, absque eo quod mutetur; quia cum de non homine fit homo, non recipit in se humanitatem, sicut subiectum recipit formam; nec ab humanitate informatur, sicut subiectum informatur à forma; sed nec unitur humanitati tanquam compars compati in ordine ad constituendum totum perfectius partibus, ex quibus constat. Fit enim homo, quia incipit esse suppositum humanitatis; & incipit esse suppositum humanitatis, quia incipit sustentare & terminare humanitatem. Quæ sustentatio & terminatio non est aliqua nova perfectio, neque motus ad novam perfectionem, quia Deus in se immutetur, & perficiatur; sed merum exercitium virtutis illius infinitæ, quam habet in ratione suppositi, & vi cuius, eodem prorsus modo in se permanens, potest suas facere naturas creatas, saltem rationales, plures & plures in infinitum. Sed de his aliis suis loco.

Obj. Deus habet cognitiones & volitiones contingentes, & liberas. Ergo mutari potest. *Resp. n.* conseq. Ratio est, quia Deus habet cognitiones & volitiones illas per unicam & simplicem tendentiam intellectus & voluntatis in objecta contingentia, realiter indistinctam ab intellectu & voluntate in objecta illa tendentibus modo planè divino, ut potè æterno, invariabili, & incapace successione, ignorantia, levitatis, & cujuscumque alterius imperfectioris.

Dices. Deus potuit habere alias cognitiones & volitiones. Ergo mutari potuit. *R.* dist. ant. Deus potuit habere alias intellectiones & volitiones per transitum ab una intellectione, vel volitione, ad aliam intellectionem, vel volitionem, disparatam scilicet, vel contrariam, N. ant. Nam non potuit alias habere, nisi ab æterno & pro æterno habendo illas. Sine tali transitu, C. ant. Sed N. conseq. Quia omnis mutatio dicit essentialiter terminum à quo transitur, & terminum ad quem transitur: unde definitur, Transitus ab uno ad aliud.

Dices. Deus aliàs, putà tempore Adami, cognovit incarnationem ut futuram, nunc verò cognoscit ut præteritam. Item nunc amat Petrum v. g. ut sanctum & beatum, quem aliàs odio habuit ut peccatorem. Ergo Deus potest habere alias cognitiones & volitiones per transitum ab una ad aliam. *R.* Deum uno & eodem realiter, & maximè simplici actu, ab æterno & pro æterno cognoscere incarnationem ut futuram pro eo tempore, pro quo futura est; ut presentem pro eo tempore, pro quo præsens est; ut præteritam pro eo tempore, pro quo præterita est: quia Deus ab æterno & pro æterno, actu unico, simplici, realiter invisibili, & invariabili, attingit omne cognoscibile secundum omnes suas differentias. Similiter Deus actu unico, simplici, invariabili, & realiter indivisibili, ab æterno & pro æterno odit Petrum pro eo tempore, pro quo injustus est; & eum diligit pro eo tempore, pro quo justus est, & beatus: quia voluntas divina ab æterno & pro æterno tendit actu unico, simplici, invariabili, & realiter indivisibili in omnia objecta sua secundum omnes modos, secundum quos fertur in illa.

Dices. Ergo Deus nunc odit Petrum, qui justus & beatus est. *R.* dist. Nunc odit Petrum simpliciter, N. Nam odiisse

odisse Petrum simpliciter, est cum odisse pro tempore presenti. Nunc odit Petrum secundum quid, nempe pro tempore praeterito, pro quo injustus fuit. C. At sic Deum odisse Petrum, non est, Deum odio habere, sed odio habuisse Petrum. Vel si vis, nihil aliud est, quam Deum habere nunc actum, quo alius odio habuit Petrum, quia injustus erat, & quo nunc amat Petrum, quia justus est; quod non est inconveniens.

ARTICULUS VII.

Utrum Deus sit aeternus.

Nota 1. Aeternitas multipliciter sumitur. 1. Latissimè, pro duratione utrimque terminata, sed longissima, quæ propter maximam amplitudinem aeternitas dicitur. Sic non raro aeternitas usurpatur in Scriptura. 2. Latius, pro duratione quæ caret fine, quamvis principium habuerit. Talis est duratio Angelis, animarum rationalis, & visionis beatificæ. 3. Minus strictè, pro duratione, quæ caret principio & fine, licet non habeat absolutam necessitatem. Hoc modo aeterni sunt omnes & soli actus contingentes & liberi intellectus & voluntatis divinæ. 4. Denique strictè, pro duratione absolute necessaria, quæ caret principio & fine. De aeternitate hoc ultimo modo accepta hic agitur.

Nota 2. Aeternitas strictè dicta, communiter definitur: Duratio sine principio, sine fine, sine mutabilitate. Additur autem sine mutabilitate, non quod aeternitas & immutabilitas sint idem planè conceptu, sed quia sic inter se connexæ sunt, ut ex immutabilitate, absoluta necessitate sequatur aeternitas, & vicissim ex aeternitate, absoluta necessitate inferatur immutabilitas. Nam si duratio possibilis est immutabilis, non potest transire à non esse ad esse, nec ab esse ad non esse, & ita absoluta necessitate semper est; alioqui simul possibilis & non possibilis erit. Similiter si duratio possibilis, absoluta necessitate semper est, impossibile est eam transire à non esse ad esse, sicut nec ab esse ad non esse, & sic est planè immutabilis. Reddè igitur aeternitas à S. Thoma, q. 10. a. 1. definitur post Boetium, Interminabilis vitæ tota simul & perfecta possessio. Dicitur 1. possessio, ad designandam ejus immutabilitatem & indeficientiam. Quod enim possidet, firmiter & quietè habetur, ut ait S. Tho. ad 6. Quid autem firmius & quietius habetur, quam id quod nec mutari, nec deficere potest? Dicitur 2. tota simul, quia non habet partes, quarum una fiat post aliam, sicut habet tempus, quod proinde repugnat esse totum simul. Dicitur 3. perfecta, ad excludendum ab ea nunc temporis, quod est imperfectum. Nunc enim temporis, non est totum tempus, sed tantum ejus pars. Nunc verò aeternitatis, est tota aeternitas, in qua non est praeteritum, nec futurum, sed tantum nunc. Præterea, nunc temporis transit, nunc verò aeternitatis permanet. Nam in tempore crastinum nunc, diversum est ab hodierno nunc: in aeternitate verò, in qua nulla est successio, hodiernum nunc, idem planè est cum crastino nunc. Dicitur 4. vitæ, quia aeternitas non potest esse, nisi rei viventis: supremus enim & perfectissimus gradus existendi non potest esse, nisi substantie intelligentis. Intelligere autem est vivere. Dicitur 5. interminabilis, quia caret principio & fine. Vide S. Thomam toto articulo citato.

Nota 3. Aeternitas sic caret formali amplitudine, posita in fluxu partium sibi succedentium, ut habeat virtualem infinitam, quatenus ob carentiam principii & finis æquivaleret tempori infinito, habenti partes ab aeterno & in aeterno sibi succedentes; æquivaleret, inquam, in ordine ad coexistendum temporibus finitis pluribus & pluribus, & rebus creatis sibi succedentibus, pluribus & pluribus in infinitum. Hinc res creatæ, ex eo quod eadem aeternitati coexistant, quando existunt, non possunt dici simul existere in aeternitate, & simul esse præsentibus Deo ab aeterno: quia non coexistunt aeternitati secundum totam ejus virtualem amplitudinem, sed tantum secundum aliquam hujus amplitudinis partem, correspondentem tali differentie temporis, quam aeterni-

tas secundum alias ejusdem amplitudinis partes, virtualiter elapsas, infinite præcessit, & infinite excedet, secundum alias, virtualiter elapsuras. Hinc etiam sumimus occasionem imaginandi plura & plura in infinitum tempora jam elapsa, & plura & plura in infinitum elapsura, & dicendi Deum jam durasse & duraturum temporibus infinitis, quia si infinita tempora jam existerent, Deus illis coexistisset; & si infinita adhuc exitura essent, Deus adhuc illis coexistiturus esset, propter virtualem aeternitatis suæ amplitudinem ex omni parte illimitatam. His prænotatis, fit.

RESPONSIO.

Deus est aeternus. S. Th. q. 10. a. 2.

Prob. 1. Ex Scriptura. Plal. 89. dicitur: *Præius quam montes fierent, aut formaretur terra & orbis, à sæculo & usque in sæculum tu es Deus.* 2. Ex Conc. Nicæno in fine Symboli, ubi anathematizantur, qui negant Verbi aeternitatem: *Eos autem qui dicunt, Erat aliquando, quando non erat... anathematizat Catholica & Apostolica Ecclesia.* 3. Ex Conc. Later. IV. cap. Firmiter, verbis jam laudatis supra. 4. Ex Symbolo Athanas. ubi dicitur: *Aeternus Pater, aeternus Filius, &c.* 5. Ex S. Augustino, lib. 12. Confess. c. 15. *Deus noster, inquit, æternus est.* Et lib. de Natura boni contra Manichæos c. 1. sic ait: *Summum bonum, quo superius non est, Deus est. Ac per hoc incommutabile bonum est, & ideo verè æternum, & verè immortale.* 6. Ratione, quam suggerit S. Augustinus verbis proximè laudatis. Illud est æternum, quod est possibile & immutabile. Atqui Deus est ens possibile & immutabile. Ergo est ens æternum. Minor jam non habet difficultatem. Nam 1. quod Deus sit ens possibile, patet ex demonstrationibus existentie divinæ. 2. Quod sit ens immutabile, Art. 6. demonstratum est. Præterea, immutabilitas evidenter est de ratione summi boni, quo superius non est, & Deus est illud bonum. *Prob. ergo maj.* quia ens immutabile, 1. ex hypothese quod existat, neque principium habere potuit, neque finem habere potest: alioqui non est immutabile; quia si principium habere potuit, potuit transire à non esse ad esse; & si finem habere potest, potest transire ab esse ad non esse. 2. ex hypothese, quod sit possibile, existit: alioqui non est possibile: nam si non existit, non potest existere; quia si non existit, non potest existere, nisi transcendendo à non esse ad esse: non potest autem transire à non esse ad esse, cum sit immobile. Ergo ens possibile simul & immutabile, absoluta necessitate existit sine principio & fine. Ergo æternum est. Hac ratione utitur etiam S. Thomas art. citato in O. ubi sic loquitur: *Ratio aeternitatis consequitur immutabilitatem... unde cum Deus sit maxime immutabilis, sibi maxime competit esse æternum.*

Prob. 7. Ratione à priori. Illud ens est æternum, quod est ens à se. Atqui Deus est ens à se. Ergo, &c. Minor constat ex dictis suo loco. *Prob. maj.* Illud ens est æternum, quod habet summam necessitatem existendi. Atqui ens à se habet summam necessitatem existendi. Ergo, &c. Minor patet ex terminis. Nam quod habet plenissimam sufficientiam ad existendum independentem ab omni causa producente, vel conservante, summa necessitate existit. *Prob. ergo maj.* Illud ens est æternum, quod summa necessitate caret principio & fine. Atqui quod habet summam necessitatem existendi, summa necessitate caret principio & fine. Ergo, &c. Major patet ex definitione aeternitatis. Minor verò clara est ex ipsis terminis. Et verò quod potest habere principium, vel finem suæ existentie, tale est, ut repugnet illud summa necessitate existere. Vides in Deo immutabilitatem & aeternitatem ex eodem fonte profluere, nempe ex aeternitate divina, sive ambæ immediatè profuant, sive una non profuat, nisi mediante alia, secundum modum nostrum concipiendi. Deus enim est & immutabilis & æternus, quia est ens à se, sive sit æquè primò æternus & immutabilis, quia est ens à se, sive sit æternus, quia est immutabilis; & immutabilis, quia est ens à se, secundum nostrum concipiendi modum.